

Výzvy nepředmětné jsou „osobní“

Rádl zdůrazňuje, že morální zákony jsou d počátku naše vlastní“ (s.10), ale „nejsou ani vlastností, ani projevem charakteru, ani vlohami, ani dílem lidským, jako bývají hnutí mysli“. Jsou „naše“ v tom smyslu, že „jsou pro nás, vládnou nad námi“. Ale nemohou, nesmějí být chápány jako nějaká „objektivní“ danost, společná pro všechny, nýbrž tak, že „je každý morální zákon osobní (individuální)“, soudný člověk je za něj „osobně odpověden“, a proto je schopen jej nejen sám chápat, ale také jej rozumně odůvodňovat“ (a to zajisté znamená situačně odůvodňovat, nikoli abstraktně tak, že by to pak obecně platilo pro každého a ztratilo by to tu nanejvýš důležitou osobní dimenzi. Chápu to tak, že ony nepředmětné výzvy jsou adresné, a pokud jde o lidi, o člověka, adresně oslovují právě určitého jedince. Nejsou však ničím „soukromým“: jedinec je adresně osloven „ze jména“, tj. jmenovitě, právě proto, že je pověřován nejen zaslechnout a uslyšet, ale ani pouze sám porozumět, ale také a dokonce hlavně uposlechnout, dát se k dispozici a do služeb, sám udělat to, k čemu je vyzýván, a přesvědčovat o tom i druhé, že také oni mají uposlechnout a dělat to, co je třeba, co „má být“. A proto také je tak důležité, že to, co nás takto „nepředmětně oslovuje“ a vyzývá, může (a má) být zdůvodňováno, takže může (a má) přesvědčovat i ty, kteří nic nezaslechli, neboť jejich „vnímání“ nepředmětných výzev není tak jemné a citlivé. Také z toho je patrné, že tyto „výzvy“ nemohou být legitimně interpretovány jako projev nějakého „podvědomí“ (a to ať už individuálního, kde to je zřejmé na první pohled, nebo „kolektivního“, což by potřebovalo podrobnější výklad). Výzvy jsou sice adresné a osobní, tj. nepřicházejí jinak než oslovením jedince, ale netýkají se jen jeho ani pouze jeho „osvětí“, ale mohou se významným způsobem týkat i mnohých a někdy dokonce „všech“ (v určitém rozsahu podle kontextu). To znamená, že výzvy jsou „osobní“ v tom smyslu, že zavazují přímo někoho, tedy určitého člověka, ale nejsou výrazem toho, co by on sám chtěl, co by si přál (nebo čemu by se chtěl vyhnout), ale mohou se za určitých okolností postavit také proti němu, proti jeho přání, a mohou jej vést i napříč a navzdory tomu, co sám nechce a čeho by se vši svou bytostí chtěl vyvarovat. (Zde se ukazuje těsná, velmi těsná souvislost mezi nepředmětnými výzvami a „Pravdou“, tj. ryzí nepředmětností.) Svou adresností a také svou zaměřeností už ovšem nepředmětné výzvy představují přechod od ryzí nepředmětnosti k subjektů a jejich situacím, které už jisté předmětné rysy a stránky mají.

(Písek, 080809-2.)